

Västerås kommun

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

---

efter tillsyn i Vetterstorpsskolan
belägen i Västerås kommun

Uppföljning av tillsyn i Vetterstorpsskolan

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Västerås kommun under hösten 2017 och våren 2018. Skolinspektionen fattade den 23 mars 2018 beslut efter tillsyn för Vetterstorpsskolan. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Västerås kommun inkom med den 17 augusti 2018, på uppföljningsbesök på Vetterstorpsskolan den 18 september 2018 och en komplettering från rektorn den 10 oktober 2018.

Sammanfattning av kvarstående brister

Enligt Skolinspektionens bedömning är nedanstående brister ännu ej tillfullo åtgärdade. Skolinspektionen konstaterar att Västerås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Skolinspektionens ingripande

Arbetsområde	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
5. Förutsättningar för lärande och trygghet		
Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.	Föreläggande	2019-01-25

Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristen anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattning av avhjälpna brister

Arbetsområde	Typ av ingripande
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	
Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.	Brist avhjälp
Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.	Brist avhjälp
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	
Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.	Brist avhjälp
Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.	Brist avhjälp
6. Styrning och utveckling av verksamheten	
Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras.	Brist avhjälp
Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna.	Brist avhjälp
Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras.	Brist avhjälp

Skolinspektionens avslutar tillsynen avseende de brister som har avhjälpas.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälpit samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa de brister som kvarstår.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Västerås kommun att senast den 25 januari 2019 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Västerås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Se till att elevhälsans samtliga kompetenser deltar i att diskutera, planera och genomföra det förebyggande och hälsofrämjande arbetet gentemot skolans elever.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete fortfarande är bristfälligt. Skolinspektionens utredning visar att elevhälsans samtliga kompetenser på Vetterstorpsskolan inte används förebyggande och hälsofrämjande i tillräcklig utsträckning. Visserligen arbetar den specialpedagogiska kompetensen i elevhälsan förebyggande inom ramen för sin specifika kompetens, men elevhälsans övriga kompetenser arbetar fortfarande mest åtgärdande var och en för sig. Att elevhälsan inte arbetar som en samlad resurs med att identifiera elevgruppens behov av hälsofrämjande och förebyggande insatser innebär att det finns en risk för att eleverna på Vetterstorpsskolan inte får ta del av sådana insatser som de har behov av som ett stöd i deras utveckling mot utbildningens mål.

Enligt skollagen ska det för eleverna i förskoleklassen och grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Skollagen anger också att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande och att elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det enligt skollagen finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I förarbetena till skollagen anges att de mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling och undervisningen om tobak, alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning m.m. Det framgår även att arbete med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper. (Prop. 2009/10:165, s. 276) I förarbetena anges även att det är viktigt att tillvarata den specialpedagogiska kompetensens i ett tidigt skede. I den specialpedagogiska yrkesrollen ingår att stödja lärarna och medverka i det förebyggande arbetet med att undanröja hinder och svårigheter i olika lärmiljöer inom verksamheten. (Prop. 2013/14:160 s. 22)

Skolinspektionens utredning visar att elevhälsans samtliga kompetenser inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande i tillräcklig utsträckning. Vid intervju med elevhälsans representanter vid uppföljningsbesöket deltar skolkurator och specialpedagog. Det framgår av intervjun att specialpedagogen har identifierat behov av förebyggande insatser, samt genomfört sådana, inom ramen för undervisningen och gällande trygghet och studiero. Exempel på genomförda insatser är att hon tillsammans med lärarna har skapat gemensamma strukturer i lärmiljön och i elevernas olika övergångar under skoldagen. Skolkuratorn berättar dock i intervjun att hennes insatser på skolan bygger på att hon blir tilldelad uppdrag som ska genomföras när hon kommer till skolan. De intervjuade säger att elevhälsans samtliga kompetenser inte gemensamt tagit reda på elevgruppens behov, utan att de arbetar var och en för sig utifrån sin profession. Av intervjun framgår även att skolpsykologen är med på elevhälsans möten en gång per månad. Skolpsykologen är enligt intervjun involverad i enskilda elevärenden, bland annat genom att utföra utredningar. Elevhälsan är enligt de intervjuade representanterna inte uppbyggd så att hälsofrämjande och förebyggande arbete lyfts på de gemensamma mötena. Elevhälsomötena har visserligen en tydligare struktur och arbetsgång gällande elevärenden sedan Skolinspektionens förra tillsyn, men det saknas fortfarande en struktur för det gemensamma hälsofrämjande och förebyggande arbetet, uppger elevhälsans representanter.

Det framgår i intervju med lärare att elevhälsan inte främst arbetar hälsofrämjande och förebyggande arbete på skolan. Lärarna säger i intervju att det inte finns något forum för dem att träffa elevhälsan för att ta upp elevernas behov på gruppnivå. Det finns visserligen nu, till skillnad från tidpunkten för Skolinspektionens förra tillsyn, möjlighet för lärarna att anmäla frågeställningar till elevhälsans möten, men de frågeställningar som lyfts av lärarna gäller främst enskilda elevärenden, såsom extra anpassningar.

Rektorn bekräftar i intervjun vid uppföljningsbesöket att elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande arbete behöver utvecklas. På frågan om elevhälsan har förutsättningar att arbeta hälsofrämjande och förebyggande svarar rektorn ja, men att "det gäller att styra upp arbetet". Rektorn säger även i intervjun att elevhälsans samtliga kompetenser kommer att samlas nästa gång den 3 oktober 2018. I en komplettering till Skolinspektionen som rektorn inkom med den 10 oktober 2018 framgår att rektorn, specialpedagog, kurator och en lärare medverkade vid elevhälsomötet den 3 oktober 2018. Vid mötet diskuterades visserligen vissa förebyggande insatser på gruppnivå, såsom exempelvis omorganisation av vissa elevgrupperingar och handledningsinsatser för lärare i förskoleklass, men varken skolsköterska eller skolpsykolog var involverade i diskussionerna.

Motivering till val av verktyg

Verksamheten vid Vetterstorpskolan uppfyller inte de krav som ställs i författningarna. Västerås kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta ytterligare åtgärder för att avhjälpa de konstaterade bristerna.

Avhjälpta brister i verksamheten

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Västerås kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun avhjälpt denna brist.

Motivering

Trygghet och studiero

Skolinspektionen har i tidigare beslut den 23 mars 2018 konstaterat allvarliga brister i Vetterstorpsskolans arbete med att tillförsäkra alla elever en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Utredningen visade att elever på skolan kände sig otrygga och dagligen utsattes för olika typer av kränkningar samt att elever även upplevde att det rådde brister i studieron så att de inte kunde genomföra sina skoluppgifter i klassrummet på grund av olika störande moment.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder som inkom till Skolinspektionen den 17 augusti 2018 framgår att huvudmannen vidtagit åtgärder för att avhjälpa bristerna. Huvudmannen redogör bland annat för att Västerås stads centrala utvecklingsenhet för grundskolan har stöttat Vetterstorpsskolan i arbetet med att avhjälpa bristerna som framkom vid Skolinspektionens tidigare tillsyn. Konkreta insatser som genomförts för att avhjälpa bristerna som rör trygghet och studiero är bland annat att lärarna den 25 maj 2018 utförde en självskattning gällande trygghet och studiero, som resulterade i att ett arbete inleddes för att utveckla gemensamma tydliga rutiner för övergångar mellan aktiviteter. Andra åtgärder som enligt huvudmannens redovisning vidtagits är kartläggning av tryggheten genom trygghetsenkät, trygghetsvandring samt utvärderingar i klass- och elevråd. Kartläggningen har analyserats och resulterat i att nödvändiga utvecklingsåtgärder har identifierats och satts in av rektorn. Även studieron har kartlagts av lärarna under vårterminen 2018, genom att lärarna systematiskt dokumenterat antalet störningsmoment på lektionerna. Huvudmannen redogör för att det arbetet har legat till grund för riktade åtgärder för att förbättra studieron, samt att kartläggningen kommer att fortsätta under hösten 2018. Lärarna på skolan har även enligt huvudmannens redovisning deltagit i en ledarskapsutbildning under våren 2018, i form av kollegialt lärande under rektors ledning. Fortbildningen har resulterat i en gemensam lektionsstruktur som gynnar studieron och tryggheten.

Vid Skolinspektionens uppföljningsbesök på Vetterstorpsskolan den 18 september 2018 framgår av intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och rektorn samt av lektionsobservationer att skolans arbete med att tillförsäkra alla elever en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero har gett avsedd effekt. Skolinspektionens lektionsobservationer visar att skolan har gemensamma rutiner för att skapa en tydlig struktur i klassrummet och för att säkerställa vuxennärvaron vid bland annat övergångar mellan rast och lektion. De

observerade lektionerna har två undervisande lärare, och under någon lektion delas klassen i två mindre grupper. Eleverna arbetar aktivt med uppgifterna under lektionerna, och arbetsmiljön präglas av studiero. I Skolinspektionens intervjuer med elever framgår att de observerade lektionerna var representativa för hur lektionerna brukar vara. Lärarna berättar i intervju att de nu, till skillnad från i början av året, har ett fungerande kollegialt lärande och forum för att diskutera gemensamma strategier och förhållningssätt för att upprätthålla en god studiero. I Skolinspektionens intervjuer med elever framgår även att alla elever känner sig trygga i skolan. Eleverna säger att det är stor skillnad från förra läsåret, bland annat eftersom det alltid finns vuxna ute på rasterna som håller i rastaktiviteter och som hjälper till om det uppstår en konflikt. I intervjuer med skolans trygghetsteam, lärare och rektorn framgår att de insatser som skolan satt in efter kartläggning av tryggheten våren 2018 har gett avsedd effekt. Det framgår även i intervjuerna att vuxennärvaron under skoldagen, t.ex. i omklädningsrummen, har påverkat tryggheten positivt. Uppföljning och ny kartläggning av tryggheten pågår för höstterminen 2018. Samtliga intervjugrupper uppger att det är stor skillnad gällande trygghet och studiero sedan tidpunkten för Skolinspektionens förra tillsynsbesök.

Målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever

Skolinspektionen har i tidigare beslut den 23 mars 2018 konstaterat allvarliga brister i Vetterstorpskolans målinriktade arbete med att tillförsäkra alla elever en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Utredningen visade bland annat att skolan saknade rutiner för att säkerställa att alla uppgifter om kränkande behandling anmälades till rektorn, samt att endast en liten del av alla signaler om kränkningar kom till rektorns kännedom.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder som inkom till Skolinspektionen den 17 augusti 2018 framgår att huvudmannen vidtagit åtgärder för att avhjälpa bristerna. Huvudmannen redogör för att rektorn vid upprepade tillfällen vid arbetsplatsträffar och i informationsbrev säkerställt att alla lärare har kännedom om de anmälningsrutiner som gäller på skolan vid kränkande behandling. Trygghetsteamet har också fått i uppgift att stötta personal i arbetet med att anmäla samt utreda fall av kränkande behandling. Under perioden april – juni 2018 har sex anmälningar om kränkande behandling skickats till huvudmannen via rektorn. I intervju med lärare, trygghetsteam och rektorn vid uppföljningsbesöket den 18 september 2018 framgår att personalen nu väl känner till rutinerna för att anmäla kränkande behandling, samt att personalen numera alltid anmäler kränkande behandling i enlighet med rutinerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet***Bedömning av brist***

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Västerås kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun avhjälpit denna brist.

Motivering***Den studie- och yrkesorienterande verksamheten***

Skolinspektionen har i tidigare beslut den 23 mars 2018 konstaterat brister i Vetterstorpsskolans studie- och yrkesvägledande arbete. Tillsynen visade att skolan inte bedrev något organiserat studie- och yrkesvägledningsarbete i någon årskurs.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att huvudmannen vidtagit åtgärder för att avhjälpna bristen. Huvudmannen uppger att en plan för det studie- och yrkesvägledande arbetet har tagits fram av rektorn och personalen. Den plan som arbetats fram har inkommit till Skolinspektionen den 17 augusti 2018. Planen anger vilka studie- och yrkesvägledande aktiviteter som genomförs inom ramen för undervisningen i varje årskurs.

Av Skolinspektionens intervjuer vid uppföljningsbesöket den 18 september 2018 bekräftas att bristen är avhjälpit. Lärare berättar i intervju att handlingsplanen för det studie- och yrkesvägledande arbetet på skolan är implementerad, samt att flera av de aktiviteter som anges i handlingsplanen nu är pågående i årskurserna.

Skolbiblioteket

Skolinspektionen har i tidigare beslut den 23 mars 2018 konstaterat brister i hur Vetterstorpsskolan använde skolbiblioteket i skolans pedagogiska verksamhet som stöd för eleverna. Tillsynen visade att skolan inte i tillräcklig omfattning använde skolans bibliotek som en del i undervisningen, samt att eleverna heller inte besökte något annat bibliotek.

Huvudmannen beskriver i sin redovisning av vidtagna åtgärder att skolan har med stöd av en skolbibliotekarie arbetat fram en handlingsplan för skolbibliotekets verksamhet. Det framgår också av redovisningen att skolbiblioteket är flyttat till en annan lokal i skolan, samt att biblioteket därmed är tillgängligt för eleverna. Biblioteket är också bemannat under vissa tider under veckan. I intervjuer med elever, lärare och rektorn vid Skolinspektionens uppföljningsbesök framgår att eleverna i alla årskurser nu besöker skolbiblioteket varje vecka, och att skolbiblioteket används som en resurs i undervisningen. Lärarna uppger i intervjun att skolbiblioteket används mycket i ämnet svenska, men även i andra ämnen. De berättar även att de får hjälp av en centralt anställd skolbibliotekarie, bland annat för att få boklådor till skolan eller för att använda digitala läromedel för elever som behöver inlästa läromedel.

Styrning och utveckling av verksamheten***Bedömning av brist***

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Västerås kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun avhjälpit denna brist.

Motivering

Skolinspektionen har i tidigare beslut den 23 mars 2018 konstaterat brister i Vetterstorpsskolans systematiska kvalitetsarbete. Tillsynen visade att det på skolövergripande nivå fanns brister i uppföljningen av kunskapsresultaten samt i uppföljningen av trygghet och studiero. Vidare visade tillsynen att det saknades rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet och skolan saknade tillräckliga underlag för att utifrån en analys besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder för att öka måluppfyllelsen och förbättra studiemiljön på skolan.

Huvudmannen har i sin redovisning av vidtagna åtgärder beskrivit att en tillförordnad rektor tillsatts på skolan den 16 april 2018. Den tillförordnade rektorn har, enligt huvudmannen, i samverkan med personalen följt upp och analyserat skolenhetens resultat vid sammanlagt tre tillfällen under perioden den 23 april till den 16 augusti 2018. Uppföljningen omfattar måluppfyllelsen i förskoleklass, alla ämnen i samtliga årskurser, samt trygghet och studiero. Skolinspektionen har tagit del av skolans dokumenterade arbete med uppföljning och analys. Rektorn har i en komplettering till Skolinspektionen den 5 oktober 2018 även redogjort för vilka utvecklingsåtgärder hon har beslutat om utifrån analysen av måluppfyllelse samt trygghet och studiero. Rektorn har t.ex. beslutat att skolan ska genomföra en intern kompetensutveckling. Rektorn har även beslutat att skolans trygghetsteam tillsammans med fritidshemspersonalen ska fortsätta att utveckla rastverksamheten för att öka tryggheten ytterligare på skolan. Lärarna bekräftar under Skolinspektionens uppföljningsbesök den 18 september 2018 att de har varit delaktiga i arbetet med uppföljning och analys av skolans resultat under vårterminen 2018, samt att även specialpedagogen och skolkuratoren var delaktiga i arbetet. Lärarna uppger bland annat att de identifierat att ordförståelse, läsförståelse och problemlösning i matematik är utvecklingsområden gällande måluppfyllelsen.

Beslut

2018-11-01

12 (12)

Dnr 43-2017:7701

Skolinspektionen avslutar härmed tillsynen avseende de brister som bedöms som avhjälpna.

På Skolinspektionens vägnar

X Tommy Lagergren

Tommy Lagergren
Beslutsfattare
Signerat av: Tommy Lagergren

X Mari Isacson

Mari Isacson
Föredragande
Signerat av: Mari Isacson